

Pobuda “Skupaj za šole”

Razlogi za pobudo

Na sejah sveta staršev se že več let pogovarjamo o problematiki pomanjkanja učiteljev, njihovi omejeni avtonomiji pri poučevanju in podobnih temah. Verjamemo, da tudi na drugih slovenskih šolah na sejah svetov staršev ali v razredih potekajo podobne razprave. Menimo, da je skrajni čas, da starši ter učitelji, ravnatelj in drugi strokovni delavci v vzgoji in izobraževanju (VIZ) stopimo skupaj in od pristojnih zahtevamo jasna stališča, konkreten in izvedljiv načrt reševanja problematike ter realen časovni okvir za to.

V letu 2024 je bilo na to temo v medijih že kar nekaj prispevkov, skupaj so stopili tudi Združenje ravnateljic in ravnateljev ter pomočnic in pomočnikov ravnateljic in ravnateljev Slovenije, Sindikat vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije ter Zveza aktivov svetov staršev Slovenije. S to pobudo pa starši zavzemamo še bolj aktivno vlogo ter dodatno izpostavljamo resnost in pomembnost omenjene problematike.

Pobuda je odraz:

- spoštovanja staršev do šole, učiteljev in drugih strokovnih delavcev (poklic učitelja je v zadnjih letih v javnosti razvrednoten in vse manj spoštovan) ter
- skrbi staršev za boljšo prihodnost naših otrok. Delavcem v VIZ zaupamo naše otroke tudi z željo in pričakovanjem, da jim bodo v šolah pomagali zrasti v razgledane, odgovorne, empatične ter aktivne državljane in ljudi.

Predlagan naziv pobude “Skupaj za šole”

Naziv simbolizira sodelovanje med starši, učitelji, drugimi strokovnimi delavci in ravnatelji v boju za skupen cilj – boljše razmere v šolah ter posledično še bolj kakovostnega izvajanja vzgoje in izobraževanja za boljšo prihodnost naših otrok. Naziv je kratek, jedrnat in lahko zapomljiv. Kolikor nam je znano, pobuda s takim nazivom še ne obstaja.

Cilji pobude

1. Povečanje finančnih sredstev za javno šolstvo iz proračuna Republike Slovenije na priporočen mednarodni nivo

- Po podatkih publikacije *Education at a Glance 2023; OECD Indicators* so države OECD (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj) leta 2020 za izobraževalne institucije (od primarne do terciarne ravni) namenile v povprečju 5,1 % bruto domačega proizvoda (BDP). Slovenija je iz javnih in zasebnih virov skupaj za delovanje izobraževalnih ustanov (od primarne do terciarne ravni) istega leta namenila 4,6 % BDP. [1, 11]. Šole morajo s skoraj enakimi sredstvi kot pred leti izpolniti bolj zahtevne programe, slabši rezultati v mednarodnih primerjalnih evalvacijah pa nakazujejo na padec znanja slovenskih učenk in učencev [2].

2. Povečanje števila učiteljev in drugih strokovnih delavcev v šolah

- Kadrovska stiska v slovenskem javnem šolstvu postaja vse bolj pereča težava. Poučevanje ni finančno privlačna poklicna izbira; mladi se po končani pedagoški izobrazbi pogosto odločajo za druga, bolje plačana delovna mesta izven področja. Šole problem rešujejo tudi z uvajanjem upokojenih učiteljev ali študentov, v skrajnem

primeru zaradi pomanjkanja kadra se učne ure pri določenem predmetu celo ne izvajajo [13]. Nihče od nas ne more mimo zavedanja, da dobro šolo delajo dobri učitelji. Po ocenah Združenja ravnateljic in ravnateljev ter pomočnic in pomočnikov ravnateljic in ravnateljev Slovenije v šolstvu primanjkuje okrog 4000 vzgojiteljev v vrtcih ter učiteljev v osnovnih in srednjih šolah [3, 4, 5, 6, 9]. Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje problem pomanjkanja kadra priznava, čeprav je ocena tega primanjkljaja po njegovem mnenju nižja (okrog 1000). K zmanjšanju primanjkljaja kadra bi zagotovo pripomogle višje plače učiteljev, pa tudi druge spodbude. Zato predlagamo, da pristojni najdejo način oz. sredstva v proračunu Republike Slovenije za take ukrepe. Le-to bi pripomoglo k zvišanju ugleda in interesa za učiteljski poklic. Iz javno dostopnih podatkov o financiranju šolskega sistema v Sloveniji [10] je razvidno, da se sredstva, namenjena vzgoji in izobraževanju, povečujejo vsako leto. Želja nas vseh je, da bi se večji oziroma ustrezen del teh sredstev namenil zvišanju plač učiteljev in posledično povečanju njihovega števila.

3. Zmanjšanje birokracije v šolstvu

- Področje VIZ ureja preveliko število različnih pravnih aktov, kar hromi učni proces [2]. Popis slovenskih predpisov, ki v večji ali manjši meri vplivajo na delovanje osnovne šole, kaže, da je v letu 2005 to področje urejalo 14 zakonov in 43 pravilnikov (prirejeno za osnovnošolsko področje po registru pravnih predpisov; zapis ne zajema drugih podzakonskih aktov in pravnih predpisov, kot so uredbe, sklepi ipd.). V letu 2024 je kvantiteta predpisov še višja: 18 zakonov in več kot 40 pravilnikov (prirejeno za osnovnošolsko področje po registru pravnih predpisov; zapis ne zajema drugih podzakonskih aktov in pravnih predpisov, kot so uredbe, sklepi ipd.).
- Upoštevanje pravnih predpisov šolam nalaga obilo dodatnega administrativnega dela, učiteljem pa jemlje veliko dragocenega časa in energije [12] ter onemogoča avtonomijo pri izvajanju vzgojno-izobraževalnega dela. Slovensko šolstvo ima svoje posebnosti, zato ni možno tujih praks zgolj prenesti v slovenski šolski prostor. Lahko pa se naredijo primerjave z drugimi državami na področju normiranosti v VIZ ter razmislek o povečanju avtonomije šol, kar je v drugih državah dokazano povečalo kakovost javnega šolstva ter zadovoljstvo učiteljev in učencev (npr. Finska) [7, 8].

Predlog za izvedbo pobude

Predstavnika razreda v svetu staršev prosimo, da pobudo predstavi na naslednjem roditeljskem sestanku (staršem jo lahko posredujete na vpogled že pred sestankom) ter na sestanku tudi zbira podpise podpore na tabeli, ki je priloga k pobudi.

Podpise podpore (sken izpolnjene tabele) pošljite po e-pošti na e-naslov: tajnistvo@os-danilekumar.si (obvezno pod zadevo/subject navesti: Za pobudo Skupaj za šole), lahko pa sezname s podpisi podpore pošljete tudi po pošti na naslov: OŠ Danile Kumar, Gogalova ulica 15, 1000 Ljubljana, z obveznim pripisom: Za pobudo Skupaj za šole.

Predlagan termin za izvedbo: šolsko leto 2024/2025, **januar/februar 2025** – srečanja staršev oz. skrbnikov na roditeljskih sestankih, srečanja predstavnikov na svetih staršev.

Želja je, da do marca/aprila 2025 zberemo čim večje število podpisov podpore ter jih skupaj s pobudo naslovimo na Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje ter predsednika vlade.

Opozorilo

Pobuda je pripravljena z namenom izboljšanja kvalitete javnega šolstva in izobraževanja ter posledično prihodnosti naših otrok. Poudarjamo, da je pobuda povsem apolitična oz. nestrankarske narave in vnaprej najstrožje obsojamo morebitne poskuse njenega prilaščanja za politične namene.

Viri

1. <https://www.sviz.si/pogled-na-izobrazevanje-2023/>
2. <https://www.rtv slo.si/slovenija/skupno-opozorilo-ravnatelj-estarsev-in-uciteljev-smo-na-vlaku-ki-je-zacel-drveti-navzdol/708597>
3. <https://www.rtv slo.si/slovenija/v-slovenskih-solah-primanjkuje-uciteljev/716903>
4. <https://www.delo.si/novice/slovenija/kadrovska-stiska-je-ena-vecjih-tezav-v-slovenskih-solah>
5. <https://www.rtv slo.si/slovenija/kadrovska-stiska-v-solah-ze-vpliva-na-izvajanje-programa/680166>
6. <https://www.rtv slo.si/slovenija/poglabljanje-kadrovske-stiske-v-solstvu-v-naslednjih-5-letih-se-bo-upokojilo-skoraj-4000-uciteljev/689863>
7. <https://reform.uk/comment/bolder-moves-for-education-lessons-from-finland/>
8. <https://edpolicy.stanford.edu/library/publications/543.html>
9. <https://www.delo.si/nedelo/solstvo-je-pred-kolapsom-mi-pa-se-se-kar-hecamo>
10. <https://proracun.gov.si/Public/BudgetVisualization>
11. <https://www.delo.si/novice/slovenija/sola-vse-manj-izenacevalec-moznosti>
12. <https://365.rtv slo.si/arhiv/tarca/175084953>
13. <https://www.24ur.com/novice/slovenija/dijaki-mesec-in-pol-brez-ene-same-ure-matematike.html>

Predstavniki Sveta staršev OŠ Danile Kumar, Ljubljana

Ljubljana, januar 2025